

quia iturus ad illum frater ille fuerat, sed alio impedi- A
diente negotio, non pervenit (130).

118. Det omnipotens Deus, ut secundum promissionis intellectum ad ipsum veniat, et quem socium et successorem, participemque miseræ et pœnalis tribulationis sæculi hujus reliquit, consortem faciat eum gaudiis felicitatis æternæ et donis a Deo perceptæ benedictionis, per eum qui vivit in sæcula, misericordiam servat, et dat eam omnibus in bonis obedientibus sibi, et ambulanti- bus in viam salutis, et justitiæ et veritatis. Et quid amplius? Nunquid de salute tanti viri ab aliquo fidelium desperandum est, qui, ut præmissum est, et vixit, et post mortem, permissus a Deo, signa hæc suæ salutis ostendit? Sed dicet aliquis: « Audio quod scriptum est; ve-

rumne sit hoc scriptum dubito, quia mihi incertum est. Crede, si vis, veritatem rei gestæ in Christi veritate scriptor adhibet. Quia aut vidit ea quæ de eo scripsit, aut audivit a veris relatoribus, qui viderunt; et adhuc vivebant, quando præmissum opus per hoc scriptum memoriæ commendavit, præter quædam quæ ab ipso didicit, antequam exiret de terra et cognatione sua, et onus deponeret proprietatis. Vivant ergo succedentes, et quæ ab ipso et a præcedentibus ejusdem ordinis fratribus gesta sunt et narrata memoriæ studeant commendare, quia etsi quidam ea per omnia non recipiant, et omnibus ad integrum hæc placere non valeant, non poterunt obesse benevolis, etiamsi contigerit, malevolis et detractoribus non prodesse. »

ANALECTA NORBERTINA.

CAPUT PRIMUM.

Fratrum Cappenbergensium additamenta ad Vitam.

1. [CAP. I.] De communi Patre, nos quoque Cap- B
penbergenses filii, nobis comperta desideranter ad-
jicimus, ne in paterni meriti prosecutione, nos tan-
quam ingrati vestræ sanctitati deesse videamur. Est
apud nos libellus, Vitam Deo digni Fundatoris nostri
continens, in quo ita scriptum est: Illis (131) diebus
apparuit, in Westphaliæ partibus eximium quoddam
jubar Ecclesiæ, memorabilis ille Dei præco Norber-
tus, vir nimirum admirabilis gratiæ, prædulcis elo-
quentiæ, summæ continentiæ, informator ac propa-
gator religionis canonicæ, servorum Christi aggrega-
tor, cœnobiorum non paucorum fundator, tam
habitu quam voce strenuissimus, veræ pœnitentiæ
prædicator, ac per omnia illius prophetiæ jussionis
exsecutor, qua dicitur: « Parate viam Domini, »
rectas facite in solitudine semitas Dei nostri (*Luc.*
III, 4). [CAP. II.] Sed et duo ejus magnalia, quæ in
hoc gesta sunt loco, dignum non arbitrør præterire
silentio (132). Quodam tempore famem Westphaliæ
adfuturam, et ipsos quoque fratres parumper casti-
gaturam, in spiritu prædixit; quæ juxta viri Dei
præscientiam adeo gravis evenit, ut plerosque dira

inediæ calamitas exstingueret. Accidit ergo die qua-
dam fratribus ad refectionem ituris, cum hospitibus
ac pauperibus erogarent quidquid sibi abstinendo
subtraherent, ut panis deesset alimonia, ita ut etiam
unde fieret, inveniri non posset. Cumque vir Dei
sæpius intimasset quod scriptum est: « Non affliget
Dominus fame animam justi (*Psal. x, 3*); » ecce su-
bito per fideles suos Dominus tantam panis abun-
dantiam transmisit, quod fratres et sufficienter
refecti sunt, et advenientibus cum alacritate obtule-
runt. Atque postmodum ex die illa nunquam defuerunt
fratribus opportuna subsidia.

2. [CAP. III.] Tempore (133) item alio, cum vir
sanctus quemdam ex fratribus pro causa vellet mo-
nasterii destinare, inveniens eum valida prostratum
C febre, injunxit ei causam obedientiæ in virtute Chri-
sti, solo verbo usus imperii: « Vade, inquit, et
revertere, jamque amplius noli febricitare. » Statim
ergo frater, recuperatis viribus, perfecit quantocius
quod a Patre sancto fuerat jussus. Ita viri Dei sermo
et causam obtinuit, et morbum diutinum repente
fugavit. [CAP. IV.] Item illic scriptum est (134). Pla-

monstratensium opinionem, quod auctor fuerit ipse
Hugo, ideoque nomen suum et sociorum suppresse-
rit; si illud etiam fecisset num. 27, aut saltem sine
encomio « conversationis sanctæ. » Quare satis sit
generi quoad eo dirigente et symbolum conferente,
sit scripta hæc Vita, intra primos viginti aut triginta
annos a morte sancti, cum usque ad annum 1164
dicatur Hugo supervixisse; et infra dicatur corpus
in medio monasterii per aliquot annos sepultum
mansisse. Et tamen nulla, quod miramur, fit mentio
miraculorum ad sepulcrum patratorum ante vel post
translationem; ita ut suspicari quis possit ob eorum
defectum, Deo id occultis ex causis permittente non
cogitatum de procuranda canonizatione fuisse; con-
tra quam accidit in causa S. Bernardi, annis 19
post S. Norbertum mortui, et propter miraculorum

frequentiam intra annos 12 canonizati.

(130) Mirum fuerit, si defuncto nihil honoris de-
tulerit Conradus imperator qui vivum sic dilexerat:
sed hoc omisit adnotare auctor; nam, ut Chronolo-
gus Saxo testatur: « Festivitatem apostolorum Petri
et Pauli celebravit in Magdeburg imperator, et Cun-
radus ejusdem ecclesiæ canonicus, consentiente
generali electione cleri et populi, archiepiscopus
constituitur. »

D (131) Hæc eisdem verbis continentur in priore
Vita B. Godefridi Cappenbergensis ad xiii Januarii,
num. 9.

(132) Hæc ibidem referuntur n. 14 et 15.

(133) Ibidem, n. 16.

(134) Ibidem, n. 11.

cuit itaque Spiritui sancto, qui in præcone veritatis habitabat, quique per illum loquens in agro Dominico fructus mirabiles operari dignatus est, placuit, inquam ei, ut in prædictis cœnobis fratres commanentes, hoc est Cappenbergensi, Varlarensi, Elofstatensi, Regulam beati profiterentur Augustini, eo quidem tenore, uti Regulam eandem aliquanto districtius, quam eatenus usitatum fuerat, observarent; esu scilicet adipis et carniū abstinendo, austeriori quoque habitu pœnitentiæ rigorem exhibendo. Nam et amicus Sponsi Joannes non exquisitis, imo naturalibus et silvestribus cibis pastus est, et ab ipso Salvatore coram turbis ad eremum confluentibus, de vestitus austeritate laudatus est. Et ecce hic ordo noster, divina prosequente clementia, longe lateque protenditur; et, ut vere confidimus, multo latius in futurum protendetur. Unde nec ambigere debemus quin sancto dictante Spiritu et inchoatus fuerit, et divinx ordinatiōis nutu promul-

(135) Ibidem, n. 13, « *Audivi,* » inquit auctor in singulari, quod factum anno 1121 arbitratur.

(136) Huc etiam respexit auctor Vitæ B. Ludovici Arnesteniensis, sub annum 1185, 24 Septembris ad superos translatus, eodem scriptæ sæculo; cum illius ad Præmonstratensis accessum narraturus: « Anno, inquit, 1119 beatæ memoriæ Norbertus... Præmonstratum venit; et habitum, quem, non ab homine neque per hominē accepit, apostolicis sanctionibus confirmatum, fratribus observandum tradidit, sicut in ejusdem professionis Ecclesiis uniformiter custoditur; in quo et ipse, in sede pontificatus sui irreprehensibiliter vivens, anno gratiæ 1137, certus de corona justitiæ, cursum vitæ suæ feliciter consummavit; et debito cum honore sepultus, in ecclesia B. Mariæ Magdeburgi requiescit. » O quanti refert integra veterum monumenta habere et consulere, suis, non alienis oculis! « *Habitum* » manifeste intelligit auctor, mentis, non corporis; regulam scilicet seu normam vitæ, a sancto Augustino in visione acceptam, Norbertoque pontificis decretis confirmatam, et in omnibus ejus monasteriis observatam. Herdegomius, in Virgine Candida lib. 1, cap. 7, § 3, ad colorem ac formam vestimenti dilabitur; indeque confecisse se putat, « *quam vera et antiqua sit apparitionis illius historia,* » Virginis scilicet, vestem candidam tradentis.

Pergo igitur optare quod supra, ut ejusmodi revelationis relatores inveniantur, quam fieri potest, antiquissimi. Interim agmen nobis ducet Gaspar Bruschius, tanto acceptabilior quanto minus domesticus, et toto dimidio sæculo senior Præmonstratensibus, quorum alibi meminimus, hujus ævi scriptoribus. Floruit enim anno 1350, poetica laurea et plurimis editis libris clarus; solum autem annos natus septemdecim, panxit Urspergensis monasterii laudem et historiam, qualem Monasteriologiæ suæ senior inseruit: et ibi inter alia scripsit, quod Deipara Præmonstratenses (quorum istud monasterium est)

Para uti veste voluit et candore notata...

Atque:

Idcirco hanc olim a summo dimisit Olympo;

Dixit, et hoc animi pignus habete mei.

Hinc intelligere possumus, jam tum ea verba legi solita, quibus ad Norbertum dicitur usa Deipara.

Similia videtur etiam legisse is qui Breviario anni 1498 et 1512, hos versus præfixit apud Pagiū, pag. 21.

Voce Norbertus rapitur superna;

Angeli vestem niveam ministrant;

Se viro tandem manifestat Alma

Religioso.

A gatus. Nunquid enim non vineam istam in brachio excelso ipse Dominus dux itineris transtulit de Ægypto? Item illic adjunctum est.

3. (135) [CAP. V.] Audivimus nihilominus eundem orthodoxæ veritatis assertorem, in communi capitulo hæc quæ sequuntur prosequentem: « *Scio, inquit, unum ex professionis nostræ fratribus, cui de regula nostra indaganti studiosius, non quidem suis meritis, sed confratrum suorum orationibus, beatus visus est Augustinus, qui et auream Regulam, a latere dextro prolata, illi porrexit; seque ipsum luculento ei sermone intimavit, dicens: « Quem vides, Augustinus ego sum, Hipponensis episcopus: ecce habes Regulam, quam ego conscripsi; sub qua si bene militaverint confratres tui filii mei, securi Christo astabunt in extremi terrore judicii. » Et quidem ista humiliter, tanquam de alio, prosectus est; nos tamen ipsum fuisse cui hoc revelatum est, indubitanter advertimus (136).*

Hic autem Bruschius etiam antiquior poeta, clarior quam ille supponit, prægressam visionem angelicam, secutam Marianam; eoque nos monet, non eodem ab omnibus modo rem solitam narrari aut legi; et a cæteris longius etiam abiit Antonius Trumelius poeta Gallus, cujus hoc carmen legitur ante Breviariū Parisiis excusum 1574 et 1598.

*Cum Pater ad superos animum Norbertus haberet
Et precibus peteret, quo se velaret amictu;
Angelus accelerat cœlo dimissus ab alto,
Induit et tunica, niveo candore micante.*

C Ex ista tamen varia ejusdem facti relatione, tribus aut quatuor post sæculis primitim scribi cœpit, apparet quam male de traditionibus mereantur, qui dum singulos ejusmodi scriptorum apices salvare nituntur, quoad omnes circumstantias, ipsam sæpe rei substantiam adducunt in periculum perplexæ hæsitationis apud eos, a quibus plus fidei postulant quam opus est.

Rem ergo tenere contenti, non disputemus utrum vestis, cœlitus Norberto exhibita, plus quam colore discrepaverit a communi tunc vestis canonicalis forma; quin potius censeamus, aut nihil aut parum discrepasse. Hoc enim nobis indicant ipsa statuta ordinis, quorum ex ms. Parcensi hic titulus invenitur apud Ferreolum Locrium, lib. III, Mariæ Augustæ, cap. 11: « *In nomine sanctæ et individuæ Trinitatis, Patris, Filii et Spiritus sancti, et ad laudem et gloriam gloriosissimæ Dei genitricis Mariæ, cujus sanctis auspiciis et præmonstratione noster ordo sub habitu candido sumpsisse creditur originem, ac beati Patris Augustini, sub cujus regula idem ordo dignoscitur esse institutus, statuta et ordinationes ac moderationes feliciter incipiunt et sequuntur.* » In præfatione porro redditur apud Herdegomium causa, cur « *candidum, sed canonicum tamen habitum.... vir sanctus, sanctissima Virgine exhibente assumpsit, suosque perpetuo ferre decreverit; ut scilicet ipsi suo habitu se canonicos sive prædicantes (ut ex sanctorum Patrum doctrinâ ipse interpretatur [num. 52]) scirent et exhiberent.* Sicuti igitur nunc ex forma vestium, quibus utuntur clerici nostræ Societatis Jesu, novimus quæ fuerit ante sesquisæculum, in Italia atque Hispania, ubi illa cœpit, ratio modesti habitus clericorum atque presbyterorum honestorum quorum usui Jesuitæ ex instituto aptabantur: sic e habitu Præmonstratensium concipi debet ita habitus canonicalis, etiam sæcularibus usitati in Laudunens diocesi; licet labentibus jam quinque sæculis, magni ex parte sæcularium, nonnulla ex parte religiosorum

4. [CAP. VI.] Hucusque de libello nostri fundatoris insertum est; nunc, si placeat, ea quæ nec in vestro nec in nostro sunt adiuncta libello, prout veraciter comperimus, breviter et affectuose digeramus. Res apud Florentiam gesta est. Cum enim illic memorabilis Pater divina forte celebraret, in quibus nimirum exsequendis se devotissimum exhibere consueverat; vidit repente, ante ipsam perceptionem, in patenæ medio non modicam stillam sanguinis Domini rubentem; vocatoque fratre Rodulpho sacrista nostro, ejus tunc diacono: « Videsne, inquit, frater, quod video? » Video, ait, domine; » cœpitque pro tantæ rei magnitudine ubertim flere (137). Post cujus miraculi declarationem, ex eodem sumpta (ut credimus) occasione, nobis deinceps patenam abluere mandatum est; cœpitque apud nos hujus observantia (138) consuetudinis, cum a nobis catenus nesciretur.

5. [CAP. VII.] In Vita B. Servatii legimus (139) quod, defuncto eodem præsule sanctissimo, sericum quoddam, populo spectante multumque admirante, angelicis allatum manibus, super illius venerabile corpus positum est. Quapropter idem sericum in Trajectensi Ecclesia summa honoratur reverentia, præcipua quoque conservatur et obseratur diligentia. Cum ergo vir Dei Trajectum devenisset, petiit hæc sibi sericum demonstrari. At illi cœperunt simul omnes excusare, præsertim cum vel ipsum sericum, in quo repositum erat, introspicere nullus auderet. Sed quid multa? Novissime viri Dei obtinuit petitio. Cumque in ejus præsentia sacrum aperuisent repositorium, subito ecce sericum illud (miradicturus sum) mirabili et divino quodam impulsu subvectum evolavit; ipsam quoque basilicam ali-

successerit alteratio, per quam nunc ingens apparet discrimen.

Neque scrupulum ingerat scapulare, quo neminem canonicorum vel sæcularium vel regularium uti videmus, præterquam Præmonstratenses; nam et hoc scribit Pagius in Biblioth. lib. 1, cap. 3, quod « sicut aliqui Canonicorum antiqui (utique Laudunensium) sic Præmonstratenses canonici scapulare, pro habitu Deiparæ Virginis, religiose gestant et complectuntur. » Equidem non video quid Maria dici possit specialiter commune habere cum scapulari seu clericali seu monachali (quo patientiam et crucis Domini portationem notari scimus) ut illud potius dicatur, quam alia pars religiosi vestitus, esse Marianæ clientelæ tessera. Si tamen est aliquid (quod libenter suscipiam) gratulabor Præmonstratensibus, quod prerogativam eam jam inde ab anno 1119 possederint, qua Patres Carmelitæ primum gloriari cœperunt anno 1251. Sed redeo ad habitum Præmonstratensium; qui eo jubentur reminisci, se « canonicos sive prædicantes exhibere: » cujus expressionis virtutem potissimum contineri noto in scapulari, quatenus ipsum crucis figura est; neque ejus usum Laudunensibus sic fuisse proprium, ut non alibi quoque is inveniretur. Nam eos qui proprio titulo dicti fuerunt « Prædicatores, » uti a S. Dominico canonico Oxumensi instituti sæculo XIII sunt, ita verosimile est sui quoque vestitus, adeoque et scapularis formam similiter ab Oxumensibus in Hispania canonicis retinuisse; unde ad alios quoque plures facere conjecturam licet. Sane quam variis variis in regionibus est canonicorum regularium habitus, tam variis fuit etiam sæcularium inter quos regularitas illa

A quanto tempore circumvolans, tandem se ad summa templi prope laquearia displicatum continuit, et illic quasi quodam remigio alarum librabatur annexum. Quo viso, aliis stupendo exclamantibus, aliis penitus sibi subtrahendum cum luctu formidantibus; vir Dei rem tacitus considerans, missarum adorsus est solemniam. Quæ dum ageret, ecce sericum se recomplicans, super expansa sacerdotis brachia lente se dimisit; quod ipse venerabiliter suscipiens, loco suo restituit. In hoc igitur facto, et meriti gloriam in præsule Servatio et fidem atque orationis virtutem in suo famulo Deum declarasse non dubito.

6. [CAP. VIII.] Apud locum qui Bonlandt (140) dicitur; ubi nostrorum quoque fratrum floret cœnobium, potens quidam alienorum invasor commanebat. Hic, inter cætera violentiæ suæ mala, quosdam vini redditus, qui proprie erant Parthenopolitanae Ecclesiæ, et ad divina celebranda præcipue pertinebant, injusta usurpatione jam aliquandiu possederat. Illuc ergo cum forte devenisset archiepiscopus, ut mihi frater ejusdem loci testatus est, pro Ecclesia sibi commissa non siluit, accersitoque raptore, quamvis multis pavendo, libere dixit: « Cur, homo, hanc injuriam B. Mauritio (141) inferre præsumis, ut redditus annuos, ad divina celebranda institutos, temeraria invasione possideas, in tuos usus expendas? Cumque ille inflatus responderet, dicens non hoc esse invasionem, sed legitimam hæreditatis suæ possessionem, vir Dei prophætico spiritu respondit: « Scias, frater, quod hoc imminente anno ab hac deprædatione Dei repelleris iudicio. » Dixit, et factum est; eodem quippe anno infelix ille ab inimicis suis occisus est.

7. [CAP. IX.] Alio quoque tempore, cum esset in

principium diversis temporibus et auctoribus habuit. Ut autem vulgo notiores taceam in Belgio et alibi, inspice monastici Anglicani tom. II, et vide pag. 367 Hospitalarium S. Joannis Baptistæ, pag. 755 et 783 Gilbertinum Sempringamensem, canonicos Augustinianos utrosque, habitu tamen inter se et ab aliis magis diversos, quam sint Præmonstratenses et Prædicatores. Quanquam etc. Vide App. p. 982, c. 2.

(137) Simile miraculum, ibidem patratum, narrat Polycarpus, annis 1204 et 1214 festo inventæ Crucis, cum ex hujus particula copiosus sanguis stillavit; qui lineis exceptus panniculis, hodieum reverenter asservatur.

(138) Quærenti num etiam hodie is ritus obtineat, responsum est, exolevisse.

(139) Acta varia S. Servatii illustravimus 13 Maii, cum mentione hujus veli num. 24; merito dubii de veritate miraculi, propter auctoris levitatem; veremur certe ne id de angelo fictum sit, nec ideo tamen minus veneratione dignum censemus: quia illud incorruptum in tumultu servatum fuisse, a quocunque positum, miraculosum est, et vel solus sacrorum membrorum contactus sufficit, ad ipsum cum honore habendum.

(140) *Bonlant*, alias *Boulant*, neutrum hactenus reperi in tabulis Topographicis.

(141) S. Mauritio, Thebæorum duci, Magdeburgensis metropolitana dedicata fuit a Tagmone IV archiepiscopo, cum « Otto I imp. (uti Dresserus, licet hæreticus, scribit) summo frigore nudis pedibus reliquias ejus ex cœnobio Bergensi S. Benedicti in eam intulit, atque in summo altari reverenter deposuit. »

expeditione regis Lotharii, una cum ipso rege Vin-
delicam pervenit Augustam, ubi famosam seditio-
nem, quæ inter populum ejusdem civitatis et regem
aborta est, hoc ordine prædixit. Solebat hic ter bea-
tus, ad orationem ecclesiam qualibet ingressurus;
ad ipsa semper basilicæ limina curvatis dicere geni-
bus : « Pax huic domui et omnibus habitantibus in
ea. » Cum ergo præfatæ civitatis ecclesiam ingre-
diens, orationem complexset, vocato diacone suo, ex
cujus hæc ore cognovimus, quid per Spiritum cognovisset, ei revelavit, dicens : « Ego, frater, huic loco
pacem imprecatum sum, pacem optavi; sed tamen
pacis hic repulsam inveni. Pallium (142) ergo no-
strum et cætera quæ sub manu tua sunt, diligentia
tue commendo attentius, quia loco huic imminet
confusio magnusque conflictus. » Ita factum est. Nam B
proximo die, multis a rege prostratis et vulneratis,
temeritatis suæ cives penas dedere; vixque tandem
in regis gratiam, post multa dispendia, recepti sunt.
[CAP. X.] Alio item tempore, cum oblatus ei fuisset
dæmoniacus, ut paucis absolvam, aquam sale mistam
exorcizavit: et cum procedens eandem spargere
cœpisset, antequam perveniret ad hominem, spiritus
malignus abscessit (143). Hæc sunt pauca de multis,
quæ nobis comperta, non pium silere existimavi-
mus, quia tam ex lege quam ex Evangelio, hono-
rem Patris nostri non negligere commonemur. Ipse
quoque, qui tantæ nobis perfectionis derelinquit
exempla, pro nobis apud Christum, uti securi confi-

A dimus intervenire non desinet, quatenus et hic
tanti præcessoris imitemur vestigia; et cum lucro-
meritorum, post hujus miseræ terminum, æterna
cum illo recipiamur in gloria. Amen (144).

8. Felix Norbertus, primus Pater ordinis hujus:
Gaudeo quod meritis ejus, Pater Hugo, favetis.
Felix nimirum qui mundi culinina sprevit;
Subjectusque jugo Christi, pia semina sevit;
De quibus est ortus mirabilis undique fructus.
Fructus, quo multos claustralis regula salvat:
Fructus, qui cœli feliciter horrea stipat.
Spiritus insignis, divini muneris ignis
Huic illustravit, doctrina clarificavit;
Cœlitus inflammans, magnis doctoribus æquans.
Illic meritis clarus gerit indelebile nomen:
Nam paupertatem veram constanter amavit;
Dæmonis incursus fidei virtute fugavit.
Illic vas æterni verbi, pacisque minister,
Pacem firmavit, discordes conciliavit.
Illic sublimatus provectu pontificatus,
Vir fuit insignis, crux prævis, forma benignis,
Et sidus clarum circa res Ecclesiarum.
Felix qui gladios potuit securus adire,
Nil conscire sibi, nulla pallescere culpa;
Nec dubitare mori, Christi connexus amori.
Felix cujus erunt Domino veniente manipuli,
Quos bonus assumet Judex ex ordine nostro.
Hoc apud examen nos gratia protegat. Amen.
Explicit Vita gloriosi Patris nostri Norberti.

CAPUT II.

Ex libro in Hermanni monachi De miraculis S. Mariæ Laudunensis.

(Vide Patrologiæ tom. CLVI, col. 990.)

CAPUT III.

De monasteriis a S. Norberto prope Sanctos et Magdeburgi fundatis.

9. Cum legerem in Vita sancti, num. 11, quod C
sacerdos ordinatus, « contulit se ad Sigebergense
quoddam magnæ ac præclaræ famæ cœnobium, » ac
rursum num. 19, quod respiraturus aliquantum a per-

(142) An ergo pallium archiepiscopale (nam de
vulgari aliquo cogitare non sinit præcipientis solli-
citudine) secum etiam per Germaniam solebat deferre
sanctus? Ita credere malim, quam quod opinatur
Polycarpus, id factum cum Romæ coronandum Lo-
tharium est comitatus Norbertus, quasi in isto solemn-
actu eo ibi usus; quod nescio an coram summo
pontifice alicui etiam archiepiscopo liceat.

(143) His addere placet quod Mauritius du Pré,
in Annualibus brevibus ordinis Præmonstratensis,
agens ad annum 1134 de obitu S. Norberti, appellat
eum « trium mortuorum suscitorem eximium. »
Petrus de Waghenare conatur id probare « peristo-
matis Nancejanis, in quibus depictus cernitur toti-
dem mortuos articulatim excitans. » Addit « auctori-
tatem Richardi Itali, summi pontificis protonotarii,
in sua evangelicorum Patrum synopsi, » hætenus
nobis ignota. Nec nullum argumentum est illud quod
sumi potest ex acerrimo SS. Bernardi atque Norberti
hoste Abailardo hæretico, dum utrumque calumnia-
tur « de simulatione, » qua « miraculorum gratia

sequentium insectationibus, initio prædicationis cœ-
ptæ, « conferebat se interdum ad Sigebergense
quoddam monachorum cœnobium, quod tribus a Co-
lonia leucis distat; » mirabar quidem istud quoddam,

videri mirabiles appetebant, et summa illa de re-
suscitandis quoque mortuis inaniter tentata « fuisse
ab eis blasphemata: « quod quidem, » inquit, « nuper
presumpsisse Norbertum, et coapostolum ejus Fur-
situm, mirati fuimus et risimus. » Parum movemur
risu isto, dolemusque auctorem, « propter, » ipsius
ipsique similium « obstinatum, avertendam, impu-
dentiam, multa prætermittere « coactum, » ea dun-
taxat breviter attigisse, quæ omnibus nota essent,
neque ipsi ulla improbitate auderent diffiteri. » Sed
quis iste Abailardo dictus Farsitus, S. Norberti
coapostolus? Ego convicium suspicari potius esse
quam nomen; si ejus commoda aliqua notio occur-
reret, nunc feliciori conjectatori explicationem com-
mitto, dum inter discipulos S. Norberti nemo est
cujus nomen eo accedat.

(144) Sequentes versus, uti reperi editos post
Appendicem, sic et relinquo, cum potuerint Cap-
penbergæ fuisse compositi, post lectam ibi Vitam:
Si quis tamen ab hujus auctore ascriptos malit opi-
nari, non repugnabo.

tanquam supervacaneum, nec tamen aliud quam ipsum Sigebergense cœnobium cogitabam, leucis quidem horariis quatuor, sed Germanicis milliariis duntaxat tribus Colonia distans. Ast vero postquam incidi in diploma Arnoldi archiepiscopi Coloniensis, eo nomine primi, anno ultimo sui pontificatus, Christi 1144, datum « in monte Vurstenberg, » intellexi cœnobium ibidem constructum fuisse, quod esset sub potestate abbatis Sigebergensis, qui fundationem acceptarat, monachosque e suis lectos ibidem collocaverat; itaque comprehendi, quam minime otiosum eo loco sit τὸ quoddam, et plura fortassis alia sic fuisse eidem quasi archimonasterio subjecta, quæ singula poterant « Sigebergensia quædam » dici, id est Sigebergensis ordinis seu jurisdictionis: quale etiam fuerit alterum num. 19 indicatum absque proprio nomine, requirendumque non ultra Coloniam, ut Sigebergense, sed circa illam; adeoque septem leucis vel saltem quatuor propius Sanctis, quam istud, leucis omnino viginti dissitum; cum alio sensu possit intelligi aliquod, Colonia quidem tribus, tredecim autem vel sexdecim leucis remotum Sanctis (etsi nunc tale nullum inveniatur, destructum verosimiliter); quibus proxime adjacet illud, de quo præcitatum diploma ait, in monte, solum duobus passuum millibus distante, ac *Vurstenberg* dicto; idemque Colonia venienti (uti n. 11 veniebat Norbertus) et Sanctos tendenti prætereundum. Cum autem in ejus recenti fundatione bonam partem haberet S. Norbertus, facile cognoscitur cur illuc accesserit de via, præparaturus sese per dies aliquot ad sacerdotii sui primitias, Deo rite offerendas. Ipsius ergo diplomatis egraphum, Bollandæ nostro missum a Clivensi quodam Domino Justo Dudink, hic censui proponendum; ut appareat quam serio sanctus, statim a sua conversione, applicuerit animum promovendo Dei cultui, parte haud minima facultatum suarum illuc collata; quodque pii operis socium habuerit Heribertum fratrem, aliunde ignotum nobis: ex quo verosimiliter multa posteritas fluxit, participatura sacrificiis piacularibus, in sancti anniversario aut postridie dicendis, prout hodie usus obtinet, in solatium defunctorum ex ea familia. Eodem verosimiliter spectant etiam Heribertus et Erebertus de Genepe, fratres S. Norberti, forsitan patrueles, hic similiter nominati inter prædicti monasterii benefactores. Tenor diplomatis talis est.

10. « In nomine sanctæ, et individuæ Trinitatis. Arnoldus, non merito, sed ex vocante gratia Dei, dictus sanctæ Coloniensis Ecclesiæ archiepiscopus,

(145) Id est ecclesiæ cathedralis Coloniensis, quam Gelenius lib. III Syntagm. I, § 4, a Williberto archiepisc. ædificatam ait anno 873, cujusque primarium chorum S. Petro dicatum; stetisse autem usque ad annum circiter 1248, quando exusta fuit, et nova hæc ædificari cœpta, cujus choro coronis imposita fuit anno 1320.

(146) Geist Castellum, inter monasterium Westphaliæ et Paderbornam urbes, via fere media situm est, uti ipse vidi; habetque nunc ibi societas nostra domum tertiæ probationis, ex legato ultimi posses-

A omnibus qui communem nobiscum sortiti sunt fidem perpetuam pacem et æternam salutem. Notum esse vobis volumus qualiter monasterium B. Mariæ in monte Vurstenberg juxta Sanctum, vel inchoatum sit, vel qualiter illud nos, et apud Deum, et apud homines, per omnia provehi cupientes, cunctorum, quæ hactenus ibidem rationabiliter oblata sunt, generalem fieri conscriptionem decrevimus, ad provocandam scilicet devotionem bonorum, et ad pravorum postmodum versutiam reprimendam. Age igitur, nostram erga locum illum benignitatem ostendamus, et paginam hanc, diversis fidelium donariis refertam, quasi coronulam variis intextam floribus, Domino Jesu Christo sanctæque Virgini Matri ejus fideliter offeramus. Ministeriali quidem S. Petri (145), nomine Henricus de Alheim, cum esset vir spectatæ probitatis, consilio et auxilio Norberti, Sanctensis tunc canonici, postea Magdeburgensis episcopi, a D. Friderico Coloniensi archiepiscopo obnixis precibus impetravit, ut, æternæ remunerationis obtentu, beneficium, quod sibi in prædicto monte Vurstenberg paterna, imo avita transmissione provenerat, monasterio Sigenbergensi legitima donatione contradideret; hac scilicet ratione, quatenus aliquantos ejusdem cœnobii fratres evocaret, qui in fundo ipsius beneficii monasticum ordinem inchoarent. Archiepiscopus, ut erat ad talia promptus ac facilis, legatum coram idoneis testibus feudum Sigenbergensi Ecclesiæ confirmavit. Adducti sunt fratres; paulatimque cœpit ibi pollere divina religio, fixæque decretum est, locum illum perpetuo Sigenbergensi subjacere cœnobio. Idem quoque Henricus allodium, quod habitabat in villa (146) Geist obtulit Deo, et S. Mariæ, mansum unum, annos persolventem solidos VII, exceptis duobus nummis; VIII maldria (147) mistim, hoc est dimidium hordei et dimidium avenæ; duos porcos valentes IV solidos et sex denarios obtulit, et aream domus jacentem Sanctis, cujus pensio XII nummorum est.

11. « Hujus viri exemplum secuti prædictus Norbertus, et frater ejus Heribertus, obtulerunt curiam Egre, cum omni utilitate sua: utque firmior esset concessio, et Deo gratior oblatio, curtiles aliunde donatos æquanimiter eodem fecerunt: cujus curtis annui redditus sunt VI maldaria tritici, III siliginis, XII hordei, VIII avenæ, unum leguminis, quæ simul fiunt XXX maldaria; pro tractu Rheni solidi XI, et rombus, si quis in eo tractu capitur, dimidius. Obtulerunt et agellum in Wedreke, quod solvit maldaria II siliginis, unam et dimidiam hordei talium ibidem

solis; vix tamen credo, locum hic illum intelligi, utpote remotiorem ab oppido Sanctis: sed alium; quem tamen nusquam notatum reperio; sicut nec alia plurima successive nominanda loca, quare iis requirendis non immorabor; sed Westphalicarum et Coloniensium rerum curiosis examen dimittam.

(147) Maldarium, alias *Maldrum*, quantum simul ferri ad molam solet; a Teutonico *malen*, molere, unde et molitor, *malder* dicitur.

agellum solventem in maldaria (148) brasii, iv solidos præter duos denarios. Item alium in Meitreke, qui reddit xviii denarios. Cuno primus Sigenbergensium abbas, ad omne opus bonum semper paratus, accepit a Rudolfo de Bart, per concambium, curtem unam in Birtine, et tradidit eam B. Mariæ, cum consensu totius sui conventus, cum omnibus ad eam pertinentibus, silvis et campis, agris et pratis, cultis et incultis. Est autem jus curtis illius in omni silva, quæ ad curtim Comitis in eadem villa pertinet, dum post pastionem glandium porci taxantur, quod (149) crannam vocant, officialis fratrum decimam omnium porcorum, vel denarios pro porcis accipiat; et in ditione utriuslibet curtis, si quod piaculum vindicandum fuerit, ut sunt furta, sanguinis effusio, et his similia, quidquid inde commodi pervenerit, officiales utique comitis et fratres æqualiter inter se dividunt.

12. Curtem apud Walheim obtulerunt Alwardus et Wolthildis, venientes ad commissionem cum filiis suis: et in Erpete viii jugera cultilis terræ, iv jugera vineti, et fundum domus apud Pielheim terram, persolventem iv solidos Susatiensis (150) monetæ, et xv mancipia, quorum mares ix denarios, feminae iv solvent. Agena abbatissa de (151) Frethena, et Stephanus frater ejus, dederunt allodium apud Mereheim, quod solvit marcam unam gravis monetæ, tres statuas (152) cum x..... Reinbertus de Wiscele et Theodorus filius ejus, dederunt apud Velwig mansos ii et dimidium, cum omni utilitate; viii homines censuales [ad censum] ceræ: apud Nereibich domum et fundum, solventem xii denarios (153) Davendrenses. Apud Birte Bertrudis dedit mansum, qui pendet iv solidos et dimidium Dusbergensis (154) monetæ. Apud Lengele terram, solventem iii solidos Davendrenses: in Diedeheim xxx nummos ejusdem monetæ. Hubertus de Oie dedit apud Magellheim medium pondo. Razo de Birte apud Hunge, iii solidos Davendrenses. De eadem villa Rutgerus, apud Ore, v mancipia ad censum ceræ. Volmarus presbyter de (155) Rese, apud Wetzvelt, iv maldaria siliginis et unum fabæ. Apud Boemelwig, Bernardus de Wisse, maldaria iii siliginis, et totidem maldaria brasii ordeacii. Vietpoldus de Recken, apud Pellheim, dedit mansum unum, solventem solidos iii Durtmun-

A densis monetæ. Wiedekint de Dusburg allodium apud Hile, pendens x denarios. Trimintrudis ancilla Dei comparavit apud Rieneheim terram reddentem mediam marcam.

13. « Apud Batreche pro Vertlero oblatum est allodium, unde solvuntur iv solidi. Ibidem dedit Fridericus de Butburge terrulam, quæ solvit xiv denarios Daventrens monetæ; pondo, et iii solidos (156) Durtmundenses. Ibidem comparaverunt ipsi fratres allodium quod præstat iv solidos Coloniensis monetæ. Gertrudis de Nervenich dedit pro anima comitis Adalberti possessionem, quæ solvit iii solidos et dimidium Durtmundenses, et unum mancipium. Apud Viscele, Bertrad de Hogeslotrehiem, obtulit allodium, unde solvi debent iv solidi et vi denarii Coloniensis monetæ ad lumen ecclesiæ. Item mulier quædam obtulit bona, de quibus xviii denarii post mortem ejus incipient solvi. Megfridus quidam, commissionis suæ tempore, apud Kierbruch iv mancipia, cum allodio, quod solvit xxvii solidos Coloniensis monetæ et iii statuas, hoc est tria noctis hospitia; excepta susceptione, qua suscipiendus est ille qui inde censum defert; quæ erit cœna, et requies noctis et prandii in mane. Apud Kaste, Hugo quidam, pro filia sua, xxv nummos Dusbergensis monetæ. In Hulse emerunt fratres allodium, cujus utilitas xii denarii annui.

14. « Bertolfus, comes de Stroemburg (157), obtulit legaliter monasterio Sigenbergensi mansos v, quos prædictus Cuno, ejus loci abbas, consensu totius Ecclesiæ illius, contulit in usus fratrum sanctis in monte Deo servientium. Hi mansi persolvunt solidos xv Davendrens monetæ, porcos x, oves v; nullusque allodii hujus erit advocatus, nisi tantum Coloniensis archiepiscopus; ipsique mansioniles eodem modo putentur, quo cæteri eo loci sancti Petri homines in pratis et campis, silvis et aquis. Arnoldus quidam de Kempene feudum, quod habuerat ab Almaro Coloniae advocato, reddidit: quod D. Fridericus archiepiscopus, ipso Arnolde petente, dedit B. Mariæ, ob recordationem anniversarii sui. Hoc beneficium in Kempene primitus quidem iii solvit: sed postmodum, invocato consilio, pro solidis datæ sunt duæ feminae; quarum posteritas dabit quod

(148) Brasium, frumentum aqua maceratum, quo usque incipiat germinare, ac deinde siccatum, ex quo denique commolito cerevisia coquitur.

(149) Cranna quid fuerit, necdum potui discere; licet plures in Clivia fecerim interrogari.

(150) Susatum, vulgo *Soust*, in finibus Marchiæ, post monasterium Westphaliæ opulentissimum habitum, etiam nunc.

(151) Frethena, vulgo *Vreden*, de quo vide dicta ad Vitam, num. 6.

(152) Statua, idem quod virga frumentaria: nam in speculo Saxonico apud Cangium, ubi in textu legitur: « Duodecim vero virgarum cumulus tritici, » notatur in margine: « Acervus tritici duodecim habens statuas... et quælibet statua clavos continet duodecim... in altitudine unius hominis stature usque ad humeros. » Unde apparet etymon. Infra tamen

num. 146 tres stature exponuntur, *tria noctis hospitia*.

(153) Daventra sive Daventria, vulgo *Deventer*, oppidum Transisalanæ diocesis Ultrajectinæ, unum ex tribus primariis, cum Swolla et Campis.

(154) Dusberg, credo esse *Duysberg* in Clivia ad Ruram, vel *Dousborg* ad Isalam in Zutphania.

(155) Resa munitissimum oppidum Cliviæ, ad dexteram Rheni ripam, distat Sanctis leucas 3.

(156) Durtmund, amplum oppidum diocesis Coloniensis, inter Ruram et Lippam fluvios: cujus aliorumque jam dictorum antiqua potentia, ex jure propriæ monetæ eudendæ intelligitur.

(157) Stromburg, cum titulo burchgraviatus hodie spectat ad episcopatum Monasteriensem, inter Lippam et Amisium; ubi creditur Q. Varus legiones amisisse.

justum est. Apud Keilar Fridericus medium mansum, solventem III solidos Davendrenses, et II maldaria avenæ. Ante Clive, Renizo de Strale v jugera, quorum census II solidi Davendrensis monetæ. Agellum dedit Imo, pro filia sua, trium sextariorum hordei. Gerbergus de Seleheim mansum I apud Alfsene. Azela de Bumele VI jugera. Ibidem Gela de Kalkere trutam in monumento duorum malderorum ordeï. Heribertus (158) de Genepe, pro fratre suo Ereberto occiso, mansum unum Brakele, quod solvit VII solidos Davendrenses. Apud Rimagen, Manegaldus Xantensis canonicus, et supra nominata Bertad, comparaverunt V jugera vinearum, quarum medietas præfato vivente Clerico, reliqua pars eo defuncto fratrum in monte erit.

15. « Dominus Hildolfus (159) archiepiscopus, dedicans oratorium S. Martini in ipso monte, dedit possessiones domorum IX in sanctis, quarum alie plus, alie minus solventes, summam conferunt V solidorum, ad lumen ipsius capellæ. In monte Arnoldus comes jugerum I, Adelheidis sanctimonialis III jugera dedit. In campo Megeneete jugera sunt VII, ad montem pertinentia; quorum I Volmarus et uxor ejus, Wilhelmus II, Videricus de Eile I, Rudolfus de Mageneete I, Amizia de Budweche, Rudolfus de Lo, Bezela de Megeneete II. Apud Wentervelde, Henricus monachum professus, jugerum I. In Ebbecheren, Grunzelinus de Bevenburch, possessiunculam XII nummorum. Gebehardus, presbyter de Brutine, sub mortem, medium jugeris. Amelune I, Snedo II, jugera in monte. In saltu qui Hiese dicitur, æquale jus habebunt per omnia, prope homines utriusque curtis in Britine. Cuno, Clericus in Wissele, in Rimagen emit jugerum vineæ, deditque B. Mariæ. Heribertus de Britine, allodium quod possederat in monte ad V jugera terræ; et tradidit e sensu suorum. In Lappesdal jugerum unum, a quodam Ingelgero, Hierosolymam profecturo, susceptum in dextro montis latere. Rugerus et Hermannus, frater ejus, dederunt agrum, ut putatur, ad quantitatem jugeris I. Gerhardus de Lattingen, II jugera sanctis.

16. « Hæc, et si qua sunt alia, diversis temporibus, diversis in locis, a diversis utriusque sexus personis, Domino Jesu Christo, sanctæque Genitrici ejus perpetuæ virgini Mariæ in memoriam omnium fidelium vivorum et mortuorum legaliter in sæpe dicto monte oblata et legitime suscepta sunt, episcopali nostra auctoritate roboravimus; æternum Dei judicium, et judiciariam sententiam impreca-

(158) Si constaret hunc eundem esse qui supra, S. Norberti fratrem jam hic haberemus alterum fratrem Erebertum: uterque fortassis ex eadem qua ille familia commune habuerint cognomentum de Genepe.

(159) Hildolfus, nullus post Fridericum invenitur apud Gelenium et Sammarthanos: quos hinc corrigas, et præter Hildolfum S. Annonis successorem, an. 1079 defunctum, intelligas Hugoni in Italia mortuo, ad annum 1138, successisse Hildolfum II, et aliquanto tempore sedem istam tenuisse ante Arnoldum, quem ipsi faciunt immediatum Hugonis

tes in omnem animam hominis, quicumque horum quippiam quocumque modo vel ingenio defraudaverit, vel defraudari consenserit; quæ in ipso monte, seu per totam sunt Ecclesiam; et moriens, partem accipiat cum illis, quorum vermis non moritur, et ignis non exstinguitur; quia peccatum eorum a facie Dei nunquam delebitur, nisi resipuerit, et digne Deo satisfecerit. Acta in monte Vurstenberg, anno Dominicæ Incarnationis 1144, indictione VII, anno primo homini apostolici (160) Lucii, regnante Romanorum imperatore, Occidentis, Conrado III anno VII; Orientis, sub Emmanuele Comneno II (161).

17. His laudatissimis initiis, ut media tacëam, quam conformia etiam extrema fuerint, quoad monasteriorum erectionem, docebit ipsiusmet Norberti diploma, a Strahoviensi abbate Vito nobis missum, sub hoc titulo: *Quomodo Norbertus ecclesiam B. Virginis a secularibus ad fratres sui ordinis reduxit. Item de paupertate loci, et quomodo fratribus a novo providit.* Tenor diplomatis hic est: « In nomine sanctæ et individuæ Trinitatis, ego Norbertus, Dei gratia Magdeburgensis Ecclesiæ archiepiscopus. Notum sit omnibus tam futuris quam presentibus, quod ego statum Magdeburgensis Ecclesiæ attendens, et eam sublimare in religione cupiens, et imminuta redintegrare, et minus correctam reformare, vel in melius mutare studens; in ipsa civitate reperi ecclesiam B. Mariæ Genitrici Dei perpetuæ virgini dedicatam, internis et externis adeo attenuatam, ut et sarta tecta ipsius ecclesiæ omnino fere essent annihilata, et duodecim clericis in ea Deo deservire constitutis non sufficerent alimenta. Ex iis enim quæ ad illam pertinebant ecclesiam plurima erant ministris etiam in beneficio distributa; quædam per negligentiam jacebant inculta; quædam in aliorum usus usurpata, ita ut ecclesia fere irrecurabiliter esset destituta.

18. Nos itaque paupertati eorum et frequenti eorum querimoniam condolentes, et ecclesiam magis crescere, quam decrescere cupientes, monendo, exhortando, suadendo, hoc ab eis obtinuimus; ut de illa exeuntes ecclesia religiosi viri, communi vita sub regula B. Augustini degentibus cederent, et se provisioni nostræ sine omni conditione crederent. Ut autem ipsi in claustrali, sicut prius, disciplina sub decano viverent, ecclesiis aliis in civitate eos attulavimus. Quosdam in ecclesia Beati Nicolai collocavimus; quosdam de bonis ipsius successorum.

(160) Mabilio reperit in Necrologio aliquo hunc Lucium papam obiisse eodem anno die 25 Augusti; ego vero demonstrasse me puto in Paralipomenis ad chronologiam pontificiam, non ante 13 Februarii sequentis defunctum esse, quod etiam hinc probatur.

(161) Chrysostomus vander Sterre in Vita vulgari S. Norberti scripsit hoc monasterium sanctimonialibus postea fuisse traditum, quæ temporum iniquitate coacta, demum in Sanctense oppidum migraverunt, uti jam supra dixi.

clesiæ sustentavimus : fratres vero nostros in ecclesia substitutos, pristinis ecclesiæ possessionibus et justitiis donavimus : et pro ampliori pace et quiete eos ad neminem, nisi ad nos et successores nostros, respectum habere statuimus. Ut igitur hæc in perpetuum incònvulsa permaneant, banho beatorum apostolorum Petri et Pauli et nostro confirmamus. Conservantibus pax et remissio peccatorum. Si vero aliqua conditionis alicujus persona, studii nostri laborem præsumperit cassare, vel temerario ausu

A pauperes Christi disturbare, vel aliqua occasione voluerit eliminare, sit anathema maranatha usque in diem Domini. Ego Elinderus subscribo. Ego Uwernus subscribo. Ego Wernerus subscribo. Ego Sidagus subscribo. Ego Anselmus subscribo. Ego Theodericus subscribo. Ego Sigebodo subscribo; Ego Godescalcus subscribo. Actum est ab Incarnatione Domini anno 1129, indictione vii, iv Kalendas Novembris, in suburbio civitatis Magdeburg, in abbacia beati Joannis Baptistæ.

SANCTI NORBERTI

MAGDEBURGENSIS ARCHIEPISCOPI

SERMONES DUO AD POPULUM.

SERMO I.

(Hugo, *Vie de saint Norbert*, Luxembourg, 1704, 4^o, notes, p. 354.)

Dolens a vobis discesseram, fratres, sed propitia Dei clementia, jam lætus et quasi tripudians revertor ad vos. Inimicus homo, inveteratus ille odii et rixarum seminator diabolus, diro nos a vobis schismate avulserat, ut qui imperium a scissuris incœperat stabilire propagaret dissidiis, pastoremque a gregè dividens oves sine certo dñice, ad vocem mercenarii vagantes, in daractam detraheret. Hæc fuit invidentis inimici antiqua fraus; hæc fuit et mali præsertis origo, per quod concordiam scidit, non minus felicitati publicæ, quam saluti ovium et pastoris officio necessariam. Tempestate pene obruti, fluctus quos sedare non licuit precibus, fuga declinare oportuit. Verum Deo gratias, Christus qui fremente procella dormire visus est, ad clamores tandem periclitantis evigilans imperavit ventis et mari, et facta est tranquillitas magna. Pacem quam diabolus eripuerat, restituit nobis Deus pacis. Illam, quæso, fratres, ardentè amate, indesinenter quærite, prudenter custodite. In vinculo charitatis corda nostra cohæreant, et sicut de primis Christianæ fidei cultoribus scriptum est, *erat cor unum et anima una*, ita in posterum, in unitate spiritus ambulemus omnes. Nolite timere, filioli, quos iterum parturio, ne mala quibus pastorem exagitastis, pastorem contra vos exasperent. Etsi enim, non mihi, sed sacerdotio vim

B feceritis, spero tamen de misericordia ejus quæ propitiatur iniquitatibus nostris, lacrymarum vestrarum abundantia deletum esse crimen quod patrastis. Rogemus ergo nunc Patrem misericordiarum, et Deum totius consolationis, ut pacem quam dedit immeritis, merentibus denuo conservet; satagamus ut per bona opera redimemus mala, et certam faciamus vocationem nostram, quatenus uno ore honorificetur Deus, nunc et semper. Amen.

SERMO II.

De concordia servanda.

(LE PAIGE, *Bibliotheca Præmonstrat.* Parisiis, 1633, fol. p. 370.)

C Viri fratres, Dominus noster Jesus Christus cum discipulos suos ad prædicandum mitteret, inter alia hoc mandatum illis præscripsit, ut in quamcunque domum intrarent, primo dicerent : Pax huic domui, et si ibi esset filius pacis, requiesceret super eum pax eorum. Nos autem non nostris meritis, sed sola Dei superabundanti gratia, imitatores eorum effecti, eandem pacem vobis denuntiamus, quæ mente incredula contemnenda non est; nam ad pacem æternam pertingere facit. Vobis igitur incognitum non est, ad quid convenimus : non est nostrum, neque ex nostro utpote qui peregrinus sum, et advena pertransiens, sed potestatis et voluntatis Dei est perficere; nostrum autem est ipsius voluntati ex integro et devoto affectu acquiescere.

S. NORBERTI CHARTÆ.

I.

Pro ecclesia Sanctæ Mariæ Magdeburgensi.

(Anno 1129.)

[Exstat supra in *Analectis Norbertinis*, cap. 3, num. 32, 33.]

II.

Hospitalem domum quamdam fratribus Præmonstra

D *tensibus in ecclesia B. Mariæ Magdeburgensi constitutis tradit.*

(Hugo, *Vie de S. Norbert*, p. 362, notes.)

In nomine sanctæ et individue Trinitatis, nos NORBERTUS, Dei gratia sanctæ Ecclesiæ Magdeburgensis archiepiscopus.

Cum plurima antecessoris nostri piæ memoriæ